

راهبردها و شاخص های مرتبط در برنامه هفتم توسعه کشور و نقشه جامع علمی کشور

تدابیر نقشه جامع علمی کشور

تدبیر 3 : نهادینه‌سازی نظام آموزش ادغام‌یافته، مبتکرانه، متمرکز بر پاسخگویی به نیازهای اجتماعی منطبق با رویکرد سلامت جامعه نگر، و مرجعیت‌بخش و با حفظ ارزش‌های والای اسلامی و انسانی، در راستای درخشش علمی در عرصه‌های ملی، منطقه‌ای، جهان اسلام و بین‌المللی

[1] - موضوع این تدبیر توجه به اهمیت توسعه کمی و کیفی آموزش هدفمند در تمامی حوزه‌های زیست‌بوم و با تمرکز بر پاسخگویی به نیازهای جامعه و با رویکرد مرجعیت علمی باشد. این تدبیر منطبق بر مدل شش وجه‌ای تعالی نهاد علم در کشور، عمدتاً هر سه کلان‌روند برنامه‌ریزی، تشکیلات و سازماندهی، و ارزشیابی را پوشش می‌دهد.

تدبیر 5: توسعه نظام خردورزی، نوآوری، کارآفرینی و رفاه اجتماعی دانش‌بنیان

- درصد تحقق برنامه‌های عملیاتی برای اجرایی سازی اهداف نقشه آمایش علمی سرزمینی
- روزآمدسازی کلیه دستورالعملها و آیین‌نامه‌ها منطبق بر مفاهیم پایه این سند و همچنین مقررات‌زدایی برای تسهیل کارکرد اجزای مختلف زیست‌بوم به‌ویژه مواردی نظیر آیین‌نامه‌های جذب و ارتقای هیات‌علمی، تخصیص اعتبار پژوهشی، انتخاب برترین‌ها در جشنواره‌های رازی و مطهری، حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان، انتخاب، هدایت استعدادهای تحصیلی و درخشان (رشد خلاقیت‌های علمی، هنری و مهارتی و تربیت تفکر منطقی، عقلانی و روحیه حقیقت‌جو و جهادی در دانشجویان)، نگهداشت نخبگان (جلوگیری از مهاجرت نخبگان) با تمرکز بر بازتعریف معیارها و ایجاد شبکه و باشگاه استعدادهای برتر در چارچوب قوانین بنیاد ملی نخبگان
- شاخص: تعداد قوانین و آیین‌نامه‌های روزآمدشده (و...) در حوزه‌های ارائه خدمات، آموزش و تحقیقات و فناوری
- تعداد منشورها و نظام‌نامه‌های بازنگری‌شده برای انضباط حرفه‌ای و کنترل انواع مصادیق تعارض منافع
- شاخص: تعداد خطاهای اخلاقی به تفکیک اجزای زیست‌بوم نظیر تعداد تخلفات تایید شده اعضای هیئت علمی (در حوزه آموزش، پژوهش و فناوری)، و تعداد استرداد مقالات از نمایه‌های علمی (در حوزه پژوهش)
- شاخص: بازطراحی و استقرار نظام ملی استانداردهای اعتباربخشی هر یک از اجزای زیست‌بوم (نظیر دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها، رشته‌ها و گروه‌های آموزشی، دفاتر تحقیقات کاربردی سازمان‌ها و ادارات، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، اندیشکده‌ها، پژوهشگاه‌ها)
- شاخص: روزآمدسازی مستمر استانداردها و سازوکارهای اعتباربخشی هر یک از اجزای آموزش، پژوهش و فناوری زیست‌بوم
- شاخص: تعداد اعتباربخشی سازمانی و سازمانی در هر یک از حوزه‌های آموزش، پژوهش و فناوری زیست‌بوم
- شاخص: تعداد اعتباربخشی برنامه‌ای در هر یک از حوزه‌های آموزش، پژوهش و فناوری زیست‌بوم

- طراحی، روزآمدسازی و استقرار نظام انتصاب مدیران با رویکرد شایستگی محور
- شاخص: به روزرسانی مدل و معیارهای انتصاب مدیران منطبق بر اصول نقشه علمی در سال اول اجرای نقشه
- شاخص: پیاده سازی مدل و معیارها در گزینش مدیران از سال دوم اجرای نقشه به بعد
- ارتقای سواد سلامت جامعه مبتنی بر اولویت‌های منتخب،
- ایجاد و غنی سازی محتوای رسانه‌های سلامت الکترونیک در ارتقای سواد سلامت با تمرکز بر مسائل اولویت دار سلامت در نقشه
- توسعه و به‌کارگیری نوآوری و فناوری‌های هوشمندسازی سازمانی و سلامت الکترونیک با تمرکز بر بکارگیری ظرفیت‌های علوم مدیریت، اقتصاد و سیاست‌گذاری سلامت، پزشکی از راه دور و انفورماتیک پزشکی
- تعداد دوره‌های توانمندسازی و مهارت‌دهی برگزار شده به تفکیک مهارت‌های عمومی و تخصصی
- شاخص: سنجش دوره‌ای اثربخشی دوره‌های برگزار شده برای مهارت افزایی عمومی و تخصصی
- بازنگری و اصلاح برنامه‌های درسی و تطبیق آنها با توجه همزمان به مفاهیم آینده‌نگاری نظام سلامت، ادغام آموزش علوم پزشکی، نیازهای روز بازار کار، اولویت‌های منتخب سلامت (نظیر چالش‌های زیست‌محیطی، مسئولیت‌های اجتماعی و سلامت معنوی، بلایای طبیعی، جوانی جمعیت، سالمندی و بیماری‌های همه‌گیر) و مزیت‌های نسبی کشور برای ارتقای پاسخگویی اجتماعی در راستای دانشگاه‌های نسل چهارم
- شاخص: درصد برنامه‌های درسی بازنگری شده با معیارهای ذکر شده در مقاطع مختلف با تاکید بر اولویت‌های منتخب در نقشه جامع علمی سلامت
- ایجاد سازوکارهای مناسب برای گسترش و تقویت دانش علوم سلامت با استفاده از سازوکار و فناوری‌های نوین آموزش مجازی، واقعیت مجازی و از راه دور
- شاخص: تعداد رشته‌های علوم سلامت (با تاکید بر اولویت‌های منتخب) در مقاطع مختلف تحصیلی که از ظرفیت آموزشی مجازی بهره‌مند می‌شوند.
- شاخص: تعداد رشته‌های علوم سلامت (با تاکید بر اولویت‌های منتخب) در مقاطع مختلف تحصیلی که از زیرساخت و روش‌های نوین آموزشی (نظیر واقعیت مجازی، هوشمندسازی و کاربرد هوش مصنوعی در آموزش) بهره‌مند می‌شوند.

- **بازنگری و اصلاح نظام سهمیه‌بندی جذب دانشجویان مبتنی بر اولویت‌های منتخب، با تأکید بر پاسخگویی به نیازهای منطقه‌ای و ملی، براساس توجه به پرورش نیروی انسانی متعهد و متخصص**
- **نسبت پذیرش دانشجویان در رشته‌های اولویت‌دار سلامت در مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته به کل ظرفیت پذیرش دانشگاه‌های کشور**
- **تدوین و عملیاتی نمودن نقشه‌راه تقویت همگرایی و مهندسی علوم در حوزه سلامت در سطوح ملی، منطقه‌ای، استانی دانشگاهی و بازنگری فرایندهای اجزای زیست‌بوم بر پایه نگاه میان رشته‌ای**
- **تعداد ساختارهای ایجاد شده یا توسعه برای هم‌افزایی علمی نظیر مراکز، کلینیک‌ها یا شبکه‌های تخصصی که بر رویکرد همگرایی علوم در حوزه سلامت تمرکز دارند.**
- **بازطراحی ارتباطات افقی میان رشته‌ای و همکاری بین گروه‌های آموزشی، مراکز تحقیقاتی و شرکت‌های دانش-بنیان با روش‌های نوآورانه و تبادل متخصص در مراکز تحقیقاتی و استاد و دانشجو در گروه‌های آموزشی شاخص: تعداد پروژه‌ها و طرح‌های مشترک بین رشته‌ای که از ظرفیت آموزشی، تحقیقاتی، و فناوری هماهنگ استفاده شده‌است.**

برنامه هفتم توسعه

ماده ۹۵- به منظور وحدت رویه و تقویت هماهنگی و همگرایی در روند توسعه آموزش عالی، پژوهش و فناوری، شوراهاى گسترش آموزش عالی مکلفند ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ برنامه، طرح خود مشتمل بر تعیین ظرفیت کل و سهم دانشجویان به تفکیک رشته، گرایش و مقطع تحصیلی و زیر نظام های آموزش عالی کشور، توزیع دانشجو در رشته، گرایش و مقاطع تحصیلی و نیز توسعه و ایجاد رشته، گرایش و مقاطع تحصیلی مورد نیاز در گروه های آموزش عالی مبتنی بر ملاحظات آمایش آموزش عالی و آمایش سرزمین را تهیه و پس از تأیید سازمان برای طی سایر مراحل تصویب به شورای عالی انقلاب فرهنگی پیشنهاد نمایند.

تبصره ۱- وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلفند در طرح پیشنهادی، نسبت به رفع همپوشانی رشته ها و گرایش های فعال براساس سیاست های شورای عالی انقلاب فرهنگی اقدام نمایند.

تبصره ۲- وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در رشته های غیربالینی، موظفند در هر یک از مقاطع تحصیلی در رشته های ممکن در کنار دروس نظری، دروس عملی و مهارتی را نیز پیش بینی و ارائه نمایند به گونه ای که پس از فراغت از تحصیل در رشته مذکور، دانش آموخته دانشگاهی حداقل در یک حوزه تخصصی دارای مهارت های کاربردی مورد نیاز کشور باشد. دستگاه های اجرایی موظفند مشارکت لازم را برای اجرای دروس عملی در دستگاه اجرایی خود به عمل آورند. آیین نامه اجرایی این بند ظرف مدت یک سال پس از ابلاغ برنامه با پیشنهاد وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۹۶- به منظور تحقق اهداف آمایش آموزش عالی، تنظیم ارتباط تحصیل و اشتغال، ارتقاء پاسخگویی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهش و فناوری به نیازهای بازار کار و تقاضای اجتماعی و افزایش جذابیت تحصیل در رشته های دارای اولویت کشور، تأمین مالی تحصیلات عالی با رعایت اصل (۳۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران متناسب با قیمت تمام شده تحصیل بر مبنای سرانه های استاندارد آموزشی مقاطع مختلف تحصیلی به ترتیب زیر و منوط به کنترل کیفی و کمی خدمات آموزشی، توسط وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان از محل منابع عمومی انجام می گیرد.

الف- هزینه تحصیل و نیز کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان نخبه برای تحصیل در رشته های اولویت دار براساس نقشه جامع علمی کشور در سقف پانزده درصد (۱۵٪) ظرفیت رشته محل های روزانه بر مبنای ظرفیت سال اول برنامه به صورت رایگان پرداخت میگردد.

ب- هزینه تحصیل دانشجویان مستعد در رشته محل های روزانه مورد نیاز کشور در سقف پنجاه درصد (۵۰٪) ظرفیت سال اول برنامه به صورت رایگان پرداخت می شود.

پ- هزینه تحصیل سایر دانشجویان روزانه در قالب تسهیلات اعطایی توسط صندوق های رفاه دانشجویان وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری، و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به ایشان پرداخت میگردد. بازپرداخت تسهیلات موضوع این بند بعد از فراغت از تحصیل، طبق مقررات صندوق ها از دانشجویان مشمول وصول می شود.

ث- به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می شود به منظور مردمی سازی نظام آموزش عالی علوم پزشکی و پاسخگویی به تقاضای جامعه در رشته های مورد نیاز و در راستای بهره گیری از توانمندی های بخش غیردولتی و خصوصی در ارائه خدمات آموزش عالی علوم پزشکی با رعایت مصوبات و سیاست های شورای عالی انقلاب فرهنگی نسبت به پذیرش و تربیت دانشجو در رشته های مختلف علوم پزشکی با مشارکت بخش غیردولتی و یا خصوصی اقدام نماید.

برنامه هفتم توسعه

ماده ۹۷- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلفند با هدف تحقق مرجعیت علمی و سرآمدی جهانی در عرصه علوم و فناوری و ارتقاء شتاب علمی، شاخص‌های ارزیابی، برنامه‌های آموزشی و پژوهشی و آیین‌نامه‌ها و پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری مقررات مربوط به جذب، تبدیل وضعیت، ارتقاء، ترفیع، و آیین‌نامه جامع مدیریت دانشگاه‌ها، نظام سنجش و انگیزش و نحوه ارائه خدمات موظفی اعضای هیأت علمی را بر اساس رویکرد برنامه محوری و استاد محوری اصلاح نمایند.

ماده ۹۸- به منظور فعال کردن قابلیت‌های سرزمینی و موقعیت راهبردی جمهوری اسلامی ایران و تعامل موثر با محیط بین‌المللی و منطقه‌ای، اقدامات زیر انجام میگردد.

الف- معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور مکلف است به منظور تقویت بازگشت و نگهداشت نخبگان، متخصصان، دانشجویان، اعضای هیأت علمی، پژوهشگران و فناوران، ظرف مدت یک سال از ابلاغ برنامه، پنجره واحد صیانتی و حمایتی برای همکاری‌های بین‌المللی علمی و فناوری کشور را ایجاد نماید.

ب- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلفند با همکاری وزارت امور خارجه، دانشجویان خارجی را در سقف ظرفیت دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی با توسعه برنامه‌های تبادل دانشجو و تسهیل شرایط لازم برای پذیرش، رقابتی‌کردن قیمت‌گذاری شهریه، تقویت تبادل‌پذیری برنامه‌های درسی دانشگاه‌های کشور با دانشگاه‌های خارجی هدف و تسهیل حضور در دوران تحصیل به‌ویژه اعطاء حق اقامت به مدت تحصیل، ورود و خروج مکرر، کار پاره‌وقت، بیمه درمانی و خدمات بانکی به دانشجویان خارجی، پذیرش نمایند.

پ- به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می‌شود، نسبت به پذیرش و جذب دانشمندان غیرایرانی در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی و فناوری در دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی دولتی با اولویت علوم و فناوری‌های مطرح شده در اولویت (الف) نقشه جامع علمی کشور با رعایت فرایندهای قانونی به عنوان عضو هیأت علمی اقدام نمایند.

ت- به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی اجازه داده می‌شود، واحدها و شعب دانشگاهی را با مشارکت دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی در مناطق آزاد تجاری- صنعتی، شهرهای مرزی و یا در خارج از کشور با اولویت کشورهای همسایه، حوزه تمدنی و دارای منافع مشترک به صورت خودگردان و با دریافت شهریه از داوطلبان، در چارچوب سیاست‌ها و ضوابط شورایعالی انقلاب فرهنگی و تصویب شورای گسترش هر یک از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مبتنی بر آمایش آموزش عالی و آمایش سرزمین ایجاد نماید.

تبصره ۱- حداقل سی درصد (۳۰٪) از ظرفیت پذیرش واحدها و شعب به دانشجویان غیرایرانی اختصاص خواهد یافت.

راهنماها

تحول و بازنگری

تحول و بازنگری در نگرش، ساختار، محتوا و :
رویکردهای نظام آموزشی با بهره‌گیری از
فناوری‌ها و روش‌های نوین آموزشی در راستای
ارتقای پاسخگویی اجتماعی و رسالت محوری
در بستر ساختار ادغام یافته آموزش

ارتباطات بین‌المللی

تقویت ارتباطات بین‌المللی در راستای
اثرگذاری علمی و نیل به مرجعیت علمی

ارتقا دانش و اصلاح نگرش عمومی

توانمندسازی، ارتقا دانش و اصلاح
نگرش و رفتار همه‌آحاد جامعه و صیانت
از حقوق مردم با رویکرد آموزش و مساله
محور و مشارکتی

اهتمام به آموزش‌های مداوم و مهارتی

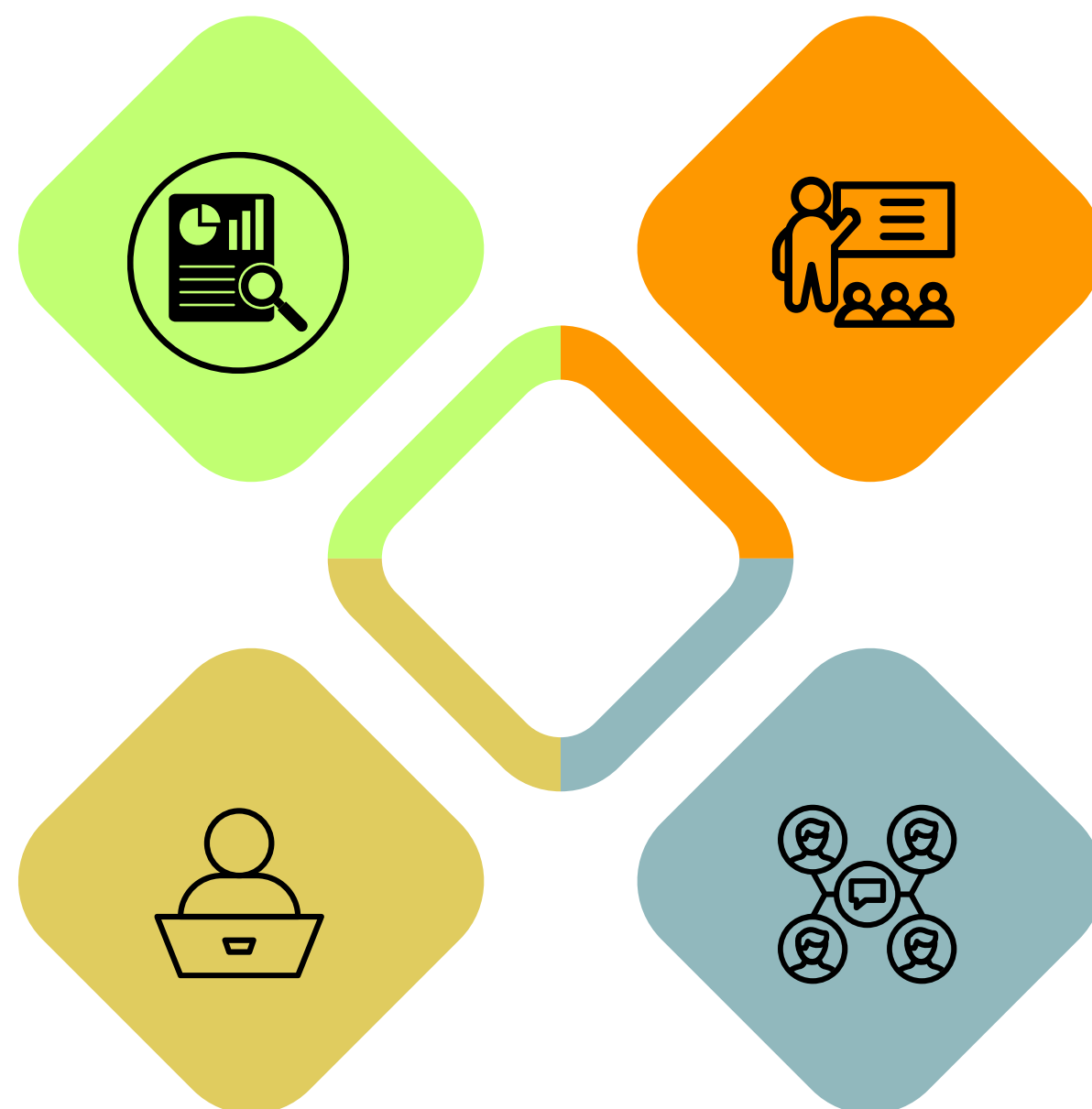
اهتمام به آموزش‌های مداوم و مهارتی با
رویکرد جامعه‌نگر منطبق بر نیازهای جامعه

توسعه علوم میان‌رشته‌ای

توسعه علوم میان‌رشته‌ای و حد واسط در
راستای پاسخگویی به نیازهای اساسی
جامعه مانند خودکفایی در تولید دارو و
محصولات بیولوژیک و تجهیزات پزشکی
می‌باشد.

ایجاد ساختار یکپارچه حکمرانی

ایجاد ساختار یکپارچه حکمرانی در سطح ملی،
منطقه‌ای و استانی و به روزرسانی نقشه آمایش
علمی سرزمینی و اجرایی نمودن آن با رویکرد
ماموریت‌گرایی، حل مسئله و عدالت محوری با
تاکید بر آموزش

راهنماها

بازنگری نظام نامه های اخلاقی

بازنگری نظام نامه های اخلاقی مبتنی بر ارزشهای اسلامی ایرانی در بخش های مختلف کارکردهای اصلی زیست بوم آموزشی

بازطراحی و استقرار نظام رصد

بازطراحی و استقرار نظام رصد، دیده بانی، و رتبه بندی ملی هوشمند و مکانیزه حوزه های آموزش در سطح ملی، کلان مناطق آمایشی و دانشگاهی

بازطراحی و اصلاح فرآیندی

بازطراحی و اصلاح فرآیندی و ساختاری با رویکرد شبکه سازی بین ذینقشان مختلف در زیست بوم و تاکید بر تقویت جایگاه نهادهای غیردولتی با رویکرد ارتقا نظام ادغام یافته

بازطراحی و استقرار نظام ملی استانداردهای اعتباربخشی

بازطراحی و استقرار نظام ملی استانداردهای اعتباربخشی هر یک از اجزای زیست بوم (نظیر دانشگاه ها، دانشکده ها، رشته ها و گروه های آموزشی

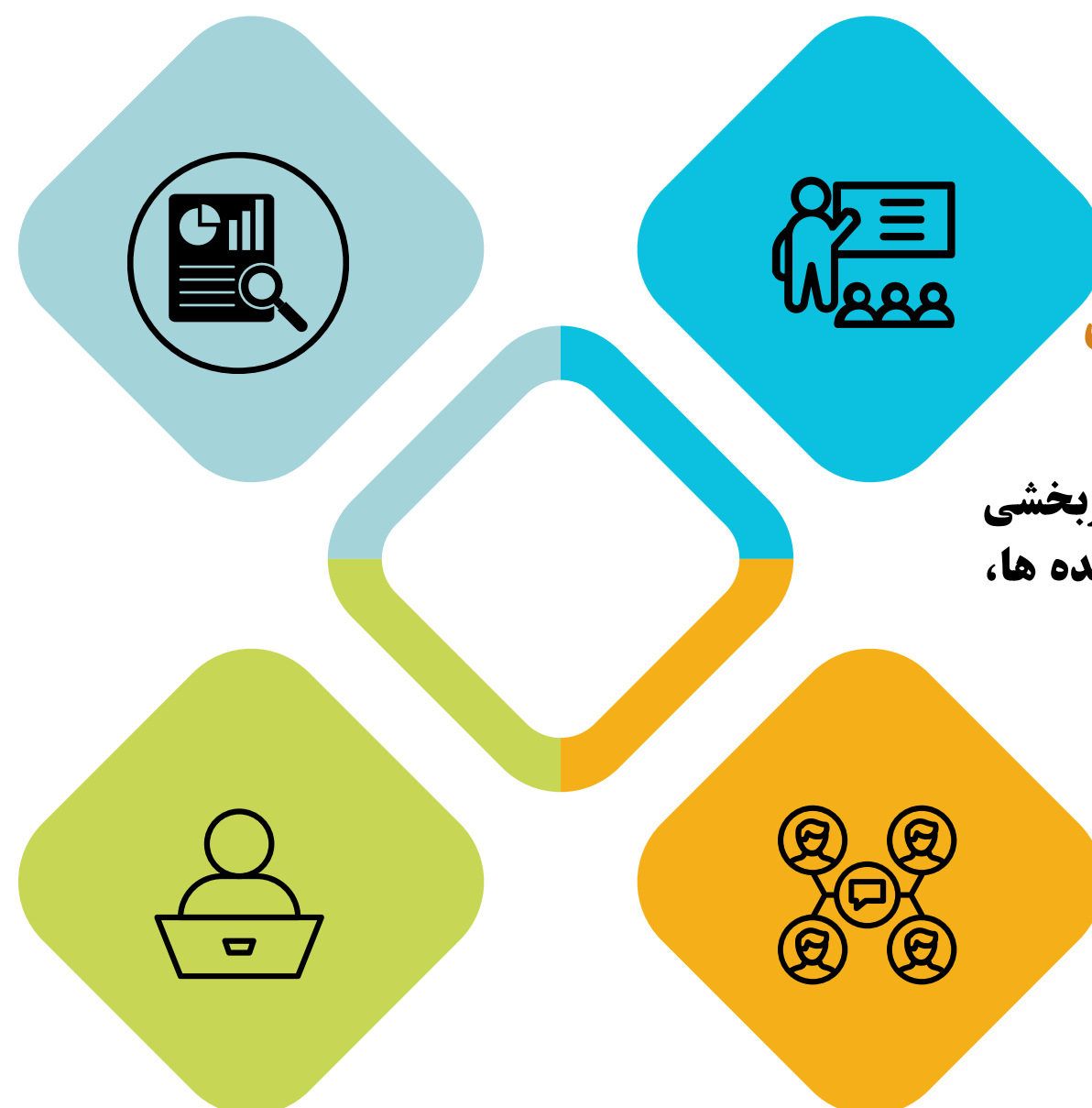
به اشتراک گذاری و استفاده از زیرساخت های زیست بوم

به اشتراک گذاری و استفاده از زیرساخت های زیست بوم بین تمامی ذی نقشان در بخش های دولتی، خصوصی انتفاعی و غیرانتفاعی از طریق ایجاد شبکه های مختلف موضوعی در حیطه های آموزشی

بکارگیری سازوکارهای نوین توانمندسازی

بکارگیری سازوکارهای نوین توانمندسازی با تمرکز بر مهارت های نرم عمومی در راستای کاربری فناوری های نوین آموزشی

راهنماها

بازنگری و اصلاح برنامه های درسی

بازنگری و اصلاح برنامه های درسی و تطبیق آنها با توجه همزمان به مفاهیم آینده نگاری ادغام آموزش علوم پزشکی

گسترش و تقویت دانش

ایجاد سازوکارهای مناسب برای گسترش و تقویت دانش علوم سلامت با استفاده از سازوکار و فناوری های نوین آموزش مجازی

اصلاح نظام سهمیه بندی جذب دانشجویان

بازنگری و اصلاح نظام سهمیه بندی جذب دانشجویان مبتنی بر اولویت های منتخب، با تأکید بر پاسخگویی به نیازهای منطقه ای و ملی، براساس توجه به پرورش نیروی انسانی متعهد و متخصص

تقویت همگرایی

تدوین و عملیاتی نمودن نقشه راه تقویت همگرایی و مهندسی علوم در حوزه سلامت در سطوح ملی، منطقه ای، استانی دانشگاهی و بازنگری فرایندهای اجزای زیست بوم ب

تسهیل همکاری میان رشته ای

استاندارد سازی فرایندها یا قوانین بازنگری شده برای تسهیل همکاری میان رشته ای در زیست بوم سلامت

ایجاد ارتباطات افقی میان رشته ای

بازطراحی ارتباطات افقی میان رشته ای و همکاری بین گروه های آموزشی با روش های نوآورانه و تبادل استاد و دانشجو در گروه های آموزشی

شاخص های رصد

تعداد قوانین و آیین نامه های روزآمدشده (و...) در حوزه های
ارائه خدمات آموزشی

تعداد خطاهای اخلاقی به تفکیک اجزای زیست بوم

تعداد شبکه های همکاری میان اجزای زیست بوم آموزشی

تعداد اعتباربخشی سازمانی و برنامه ای در هر یک از حوزه های
آموزش

تعداد تفاهم نامه و قراردادهای منعقدہ میان ذی نقشان زیست بوم
برای به اشتراک گذاری زیرساخت ها در حوزه آموزش

شاخص های رصد

ارزش ریالی منابع زیرساختی به اشتراک گذاشته شده میان ذی
نشان زیست بوم در حوزه های ارائه خدمات، آموزشی

تعداد دوره های توانمندسازی و مهارت دهی برگزار شده به تفکیک
مهارت های عمومی و تخصصی

تعداد شبکه های همکاری میان اجزای زیست بوم آموزشی

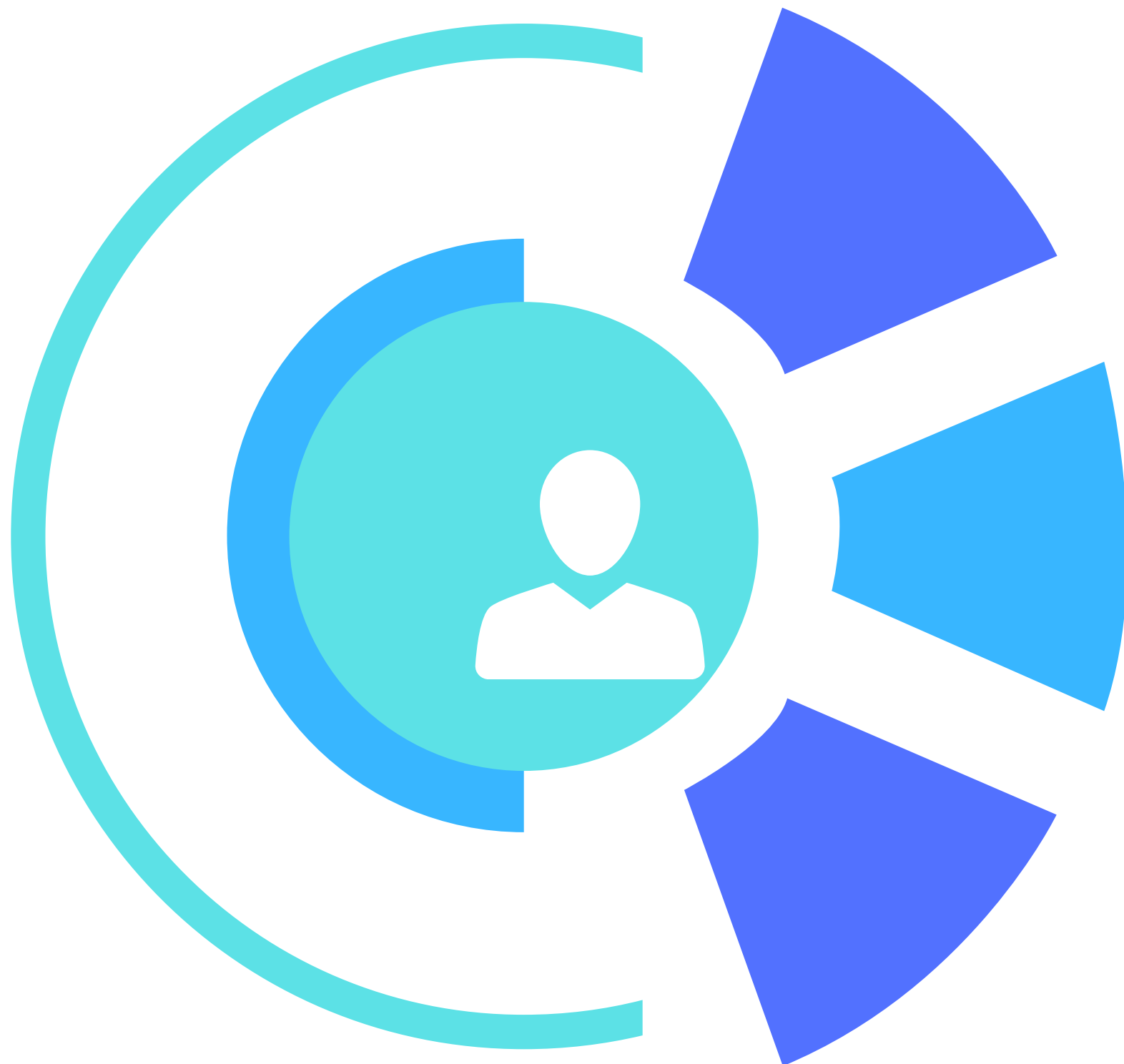
سنجش اثربخشی دوره های برگزار شده برای مهارت افزایی عمومی و
تخصصی

درصد برنامه های درسی بازنگری شده با معیارهای ذکر شده در مقاطع
مختلف

شاخص های رصد

تعداد رشته های علوم سلامت در مقاطع مختلف تحصیلی که از ظرفیت آموزشی مجازی بهره مند می شوند.

تعداد رشته های علوم سلامت در مقاطع مختلف تحصیلی که از زیرساخت وروش های هوشمند بهره مند می شوند.

نسبت پذیرش دانشجویان در رشته های اولویت دار سلامت در مناطق محروم و کمتر توسعه یافته به کل ظرفیت پذیرش دانشگاه های کشور

تعداد استانداردها، فرآیندها یا قوانین بازنگری شده برای تسهیل همکاری میان رشته ای

تعداد ساختارهای ایجاد شده یا توسعه برای هم افزایی علمی

تعداد پروژه ها و طرح های مشترک بین رشته ای که از ظرفیت آموزشی استفاده شده است

